

ทารกเกิดก่อนกำหนด...ปัญหาสำคัญของประเทศไทย

ทารกเกิดก่อนกำหนด หมายถึงทารกที่คลอดก่อนอายุครรภ์ครบ 37 สัปดาห์ ส่วนใหญ่มีน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม โอกาสรอดชีวิตขึ้นอยู่กับ อายุครรภ์ น้ำหนักแรกเกิดและความพร้อมของสถานพยาบาล ขณะนี้ยังไม่เพียงพอสำหรับการให้บริการแก่ทารกทั่วประเทศ

ในสถานพยาบาลที่มีความพร้อม สามารถให้การดูแลรักษาทารกน้ำหนักต่ำกว่า 1,000 กรัม ให้รอดชีวิตร้อยละ 70-80 ในขณะที่ทารกน้ำหนัก 1,000-1,500 กรัม มีโอกาสรอดชีวิตมากกว่าร้อยละ 80-90 แต่เนื่องจากอวัยวะต่างๆ ของทารกยังทำงานไม่สมบูรณ์ จึงอาจพบภาวะแทรกซ้อน เช่น โรคปอดเรื้อรัง ความสามารถในการมองเห็นลดลง ภาวะเลือดออกในช่องสมอง ติดเชื้อในกระแสเลือด เป็นต้น

	น้ำหนักแรกเกิด (กรัม)						
	< 750	750-1,000	1,001-1,500	1,501-2,000	2,001-2,500	2,501-3,000	> 3,000
อัตราการรอด (%)	81.7	93.0	85.0	96.6	98.0	98.8	99.9

รวบรวมข้อมูลจาก : โรงพยาบาลรามารินทร์ โรงพยาบาลศิริราช

ทารกเกิดก่อนกำหนดส่วนใหญ่ต้องได้รับการช่วยเหลือทุกด้าน ที่สำคัญคือการดูแลรักษาระบบหายใจ ระบบไหลเวียนเลือด ระบบประสาท และระบบทางเดินอาหาร จึงต้องการบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง รวมทั้งต้องใช้อุปกรณ์การแพทย์ราคาแพง มีจำนวนจำกัดเฉพาะในสถานพยาบาลบางแห่งเท่านั้น ส่งผลให้ค่ารักษาพยาบาลมีราคาแพงโดยเฉลี่ย 150,000 บาท ต่อราย

ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายสำหรับการฟื้นฟูสภาพร่างกาย การกระตุ้นพัฒนาการ และการนำทารกมาตรวจรักษาจนถึงอายุ 4-6 ปี

ทารกเกิดก่อนกำหนดมักถูกพรากจากบิดามารดาทันทีหลังคลอด บุคคลในครอบครัวไม่คาดหวังว่าจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวจึงมีความวิตกกังวลสูง เพราะทารกมีโอกาสเสียชีวิต และเกิดความพิการตามมา

ทารกส่วนใหญ่มักได้รับการดูแลรักษาในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน บิดาและมารดามายเยี่ยมและให้การดูแลบุตรของตนด้วยความหวังใจ จึงอาจเกิดผลกระทบต่อรายได้ และสัมพันธภาพภายในครอบครัว หากไม่ได้รับการช่วยเหลือระดับประคองจากญาติพี่น้อง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

© 2555 โดย มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก มูลนิธิพัฒนาสุขภาพเด็ก

ภาพประกอบโดย: ดิเรก มงคลกิจสงฆ์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
ภาพ: ธีระเกียรติ สุวรรณ
นางสาว อรุณรัตน์ อรุณรัตน์
ผู้เรียบเรียง: อรุณรัตน์ อรุณรัตน์
กองส่งเสริมสุขภาพเด็ก โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

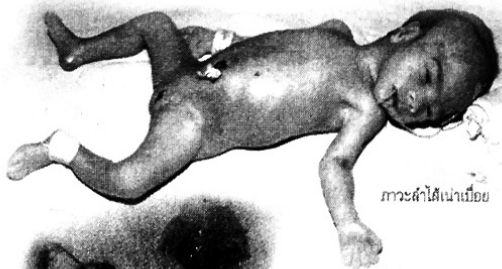
การดูแลรักษาในโรงพยาบาล

ทารกเกิดก่อนกำหนดมักมีปัญหาด้าน การควบคุม อุณหภูมิร่างกายจึงต้องการอุณหภูมิของสภาวะแวดล้อมที่ ออบอุ่น ถ้าเกิดภาวะตัวเย็นหรือมีอุณหภูมิร่างกายต่ำกว่า 36.5 เซลเซียส จะมีภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ตามมา จึงจำเป็นต้องให้ การรักษาพยาบาลในตู้อบทารก หรือภายใต้อุปกรณ์ที่ให้ความ ออบอุ่น

ระบบการย่อยและดูดซึมสารอาหาร รวมทั้ง ความสามารถในการดูด-กลืน ยังไม่สมบูรณ์จำเป็นต้องได้ รับสารอาหารซึ่งถูกจัดเตรียมเป็นพิเศษทางหลอดเลือดดำ เมื่อแพทย์ตรวจพบว่าระบบทางเดินอาหารเริ่มทำงาน ทารกจะได้รับนมผ่านหลอดให้อาหารซึ่งใส่ผ่านรูจมูกหรือ ปากไปที่กระเพาะอาหาร

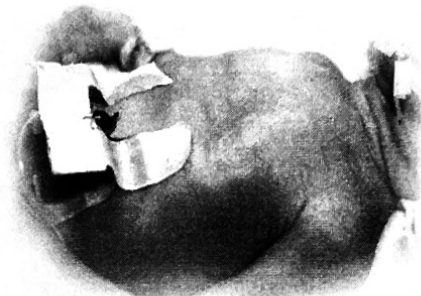
นมแม่เป็นสารอาหารที่มีคุณค่าสูงสุดต่อทารก เกิดก่อนกำหนด นอกจากประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของ อวัยวะส่วนต่างๆ ยังมีคุณค่าต่อจิตใจและสัมพันธ์ภาพ ระหว่างมารดาและทารกอีกด้วย แต่เนื่องจากระบบทาง เดินอาหารยังเจริญเติบโตไม่สมบูรณ์ บางรายจึงอาจมีการ ติดเชื้อ และภาวะลำไส้เน่าเปื่อยที่รุนแรง

ภาวะลำไส้เน่าเปื่อย

ภาวะตัวเย็น

การทำงานของปอดและระบบหายใจที่ไม่สมบูรณ์ เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ทารกมีอาการหายใจลำบากหรือหยุด หายใจ ภาวะกลุ่มอาการหายใจลำบาก (Respiratory Distress Syndrome, RDS) เป็นสาเหตุการตายที่สำคัญ จำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาจากแพทย์ และพยาบาลที่มีความ ชำนาญ ทารกมักต้องได้รับการรักษาด้วยเครื่องช่วย หายใจในหออภิบาลหรือ ICU ของทารกแรกเกิด (Newborn Intensive Care Unit, NICU) ทำให้ค่าใช้จ่าย สำหรับการดูแลรักษาของทารกเหล่านี้สูงมาก

ภาวะกลุ่มหายใจลำบาก (RDS)

การติดเชื้อมักพบได้บ่อย เพราะระบบภูมิคุ้มกันโรคยัง ทำงานไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะในทารกที่ต้องใช้อุปกรณ์ การแพทย์พิเศษ เช่น เครื่องช่วยหายใจ หรือทารกที่ได้รับการ รักษาในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลาสั้น เนื่องจากมี ภาวะแทรกซ้อน

การติดเชื้อในเลือด

แม้ว่าแพทย์และพยาบาลจะให้การดูแลรักษาอย่างเต็มความสามารถ ทารกบางรายอาจเกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ติดเชื้อในเลือด หลอดเลือดหัวใจไม่ปิด (Patent Ductus Arteriosus, PDA) ลำไส้เน่าเปื่อย โรคลดแรงรัง ความสามารถด้านการมองเห็นหรือการรับเสียงลดลง เลือดออกในช่องสมอง ทำให้เกิดความพิการทางสติปัญญา รวมทั้งการเจริญเติบโต และพัฒนาการล่าช้า

เลือดออกในช่องสมอง

A 28-079

การเตรียมความพร้อมก่อนกลับบ้าน

ทารกที่พร้อมจะกลับบ้าน ควรมีความสามารถด้านการดูด-กลืนน้ำ และสารอาหารได้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมปกติ มีการหายใจปกติ ไม่พบภาวะหายใจลำบาก หรือหยุดหายใจ

ทารกบางราย อาจต้องได้รับการดูแลต่อเนื่องโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น จักษุแพทย์ แพทย์หู คอ จมูก นักกายภาพบำบัด นอกจากนี้ยังต้องประสานกับนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้การรักษา และติดตามดูแลทารกที่บ้าน

ทีมแพทย์ พยาบาล และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะร่วมกัน

- o ประเมินทารกและครอบครัว
- o ให้ความรู้ รวมทั้งทักษะที่จำเป็นแก่บิดา มารดา และครอบครัว
- o อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการนำทารกกลับบ้านมารับการตรวจติดตาม

อาจมีความจำเป็นต้องจัดห้องพัก เพื่อเปิดโอกาสให้มารดาได้อยู่กับลูกภายใต้การดูแลของแพทย์ และพยาบาล

ทีมสหสาขาวิชาชีพ แพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักสังคมสงเคราะห์

ในช่วงปีแรกทารกกลุ่มนี้มักมีอาการเจ็บป่วยบ่อย จำเป็นต้องตรวจติดตามเป็นระยะๆ เพื่อป้องกัน และลดความรุนแรงของปัญหาดังนี้

- o ให้คำแนะนำเรื่องโภชนาการ
- o เผ่าดูการเจริญเติบโตและพัฒนาการ พร้อมทั้งให้คำแนะนำหากตรวจพบความผิดปกติ
- o ให้วัคซีนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันโรค
- o ให้คำแนะนำเรื่องการเลี้ยงดู

การตรวจติดตาม

การตรวจตา